

Հ Ն Չ Ա Կ

ՀԱՆԴԷՍ ՏԱՍՆՈՐԵԱՅ

Գ. ՏԱՐԻ

ԶԱՅԱՐ Ե. 1888 ՅՈՒՆՎԱՐ 20 ԹԵՒ 9

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

— 0 —

ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆ ԱՁԳԱՅԻՆ ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻ

Քաղաքական ժողովոյ հրաւերին համեմատ, Ազգային Վարչութեան անցեալ Ուրբաթ աւուր նստին ներկայացան Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան Մեծ. Ատենապետն և անդամք, — Միքայէլ Էֆէնտի Յակոբեան. Տիգրան Էֆէնտի Կիւմիւշկէրտան, Պատրիկ Էֆէնտի Կիւլպէնկեան և Յովակիմ Էֆէնտի Ֆէնէրճեան:

Քաղաքական ժողովոյ Ատենապետ Վահմ. Սիմոն Պէյ, որ ամեն ժամանակ ազգային նաւը ալեկօծութիւններէ և ժայռերուն զարնուելով ընկղմելու վտանգէն ազատելու կոչումն ունի, յայտարարեց թէ՛ երբեմն հիւանդանոցի մատակարարութիւնն Ազգ. Վարչութեանց բոլոր մտազբաղ-

ման առարկայ էր, և իւր յարուցած դժուարութիւնը արգելք եղած էին ազգային գործոց բարւոք վարչութեան . բայց ութ-ինն տարիներէ ի վեր, շնորհիւ արդի հոգաբարձութեան աշխուրջ և անձնուէր հոգածութեան, մեծ բեռ մը վերցած է Ազգ. Վարչութեան վրայէն. զի Հիւանդանոցի մատակարարութիւնն այլ ևս հոգ չի պատճառեր Վարչութեան: Հետեւապէս, Ն. Վսեմութեան առաջարկութեամբ, Վարչութեան անդամք յոտնկայս շնորհակալութիւն յայտենեցին Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան, ազգային այս կարեւոր հաստատութեան բարւոք տնտեսութեան համար:

Ապա Հիւանդանոցի վերաշինութեան վրայ խօսուելով, Հոգաբարձութեան մատուցած ծրագրէն և յատակաձեւերէն երևցաւ թէ վերաշինութեան ծախքն, որ առաջ 38,000 ոսկի կը հաշուուէր, 28,000ի զեղչուած է յատակաձեւոյն զեղչմամբ, և թէ այս գումարէն իբր 18,000 ոսկի ապահովուած է: Հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէր թէ ամենալաւ յատակաձեւն ունենալու համար ազգային և օտարազգի հինգ-վեց ճարտարապետներու հետ խորհրդակցած է, բայց կը յայտարարէր թէ վերջնական յատակաձեւ մը ընդունելու պատասխանատուութիւնն Վարչութեան կը թողուր:

Վսեմ. Սիմոն պէյ պատասխանեց թէ քանի որ լաւագոյն յատակաձեւն ունենալու համար Հոգաբարձութիւնն ամեն ճիշդ թափած է, և քանի որ Ազգին վայելուչ նոր հիւանդանոց մը կառուցանելու դործն իւր բոլոր մտադրութեան առարկայ ըրած է, Հոգաբարձութեան ընդունած յատակաձեւն Ազգ. Վարչութեան համար ևս ընդունելի է, և թէ անոր պատասխանատուութիւնը Վարչութիւնը սիրայօժար կ'ստանձնէ ամենայն վստահութեամբ. Ն. Վսեմութիւն յարեց թէ Վարչութիւնը բոլորովին պատրաստ է ամեն կարելի միջոցներով օգնել Հոգաբարձութեան:

այս կարևոր վերաշինութիւնն օր առաջ ի գլուխ հանելու համար :

Հնչակ.— Արիմելէքեան քնով խորդացող անտարբեր բայց կարող ազգայնոց ոմանց սկանջին ուժգնութեամբ կը հնչեցնենք այս տողերը, կրկնելով որ՝ արդի հոգաբարձութեան իրաւամբ տրուած բարերար տիտղոսը, մեծ պարագայից մէջ վեհ զգացումներէ ներշնչեալ գեղեցիկ դործերով կ'ստացուի. ուստի առիթը ձեռքէ փախցնելու չեն, յիշելով միանգամայն թէ՛ բաղդին անիւը միշտ միօրինակ չի դառնար, եւ թերեւս օր մը իրենք ալ կարօտին այդ գլխութեան յարկին խնամոցը, եւ խիղճն որ անաչառ դատաւոր մ'է, յայնժամ տանջէ զիրենք, ժամանակաւ այդ Սրբազան յարկը իրենց մտքէն անցուցած չըլլալնուն համար :

ՏԱԽՏԱԿ ՍՐԱԵԼՈՒ ԽԵՆԹ ՄԸ

Դժբաղդաբար ստուգուած է թէ չափազանց մաքրասիրտութիւնն այ տեսակ մը խենթութիւն է, որոյ մէկ օրինակն ալ է հետեւեալը.

Անցեալ շաբթուան փշած սաստկաշունչ ցուրտին, Գումգաբուցի Դանդելին մը տախտակ սրբելու կեցնէ, և տախտակներուն խոնաւութիւն չորցնելու համար սենեկին պատահանները կը բանայ ու չորս ամսուան մանկիկը բաղմոցին վրայ ձգելէ ետքը, միւս սենեակները, սրահները և սանդուղը չփել ու սրբելով մէկ քանի ժամեր կ'զբաղի, այն միջոցին խեղճ մանկիկն ալ ցրտէն կը սառի :

Տիկինը իւր այս տանտկնութիւնը փնցնելէ ետքը կը յիշէ իւր զուակը, զոր դիակնացեալ գտնելով ինքն ալ փայտ կը կտրի և կսկսի պոռալ կանչել, բայց ի զուր, զի խեղճ մանկիկը ցրտէն մեռած էր, ուստի գլուխը ծեծե

լով գողում գողումը կը սաստկացնէ, դրացիք վրայ հասնելով՝ դժուարաւ զինքը կը հանդարտեցնեն խենթութիւնը երեսին տալով:

Բոժ. — Խենթը պաշտօնը չունենար, ըսողները, հարկաւ բան մը գիտէին:

Փիլիսոփայի մը հարցուցին թէ՛ կնոջմէ մը աւելի շատախօս կը ճանչնար:

— Այո՛, պատասխանեց, մէկ տեղ եկող երկու կիներ:

ԶԲՕՍԱՆՔ

ԾԱԾԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԻՆԱԿ ՄԸ

Երկու անձինք թող ապահով ըլլան թէ տուանց ուրիշէ մը կարդացուելու, կրնան իրարու հետ լծղլծակցիլ հետեւեալ կերպով:

1	2	3
1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
7 8 9 10 11	6 7 8 9 10	11 12 13 14 15
4	5	6
1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5
6 7 8 9 10	11 12 13 14 15	16 17 18 19 20
7	8	
1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	
6 7 8 9 10	11 12 13 14 15	

Օրինակ.

(Առաւօտ և երեկոյ) բառերը գրելու համար պէտք է նշանակել

4	6	4	8	4	3	8	1	4	1	5	7	7
1	5	1	3	3	1	5	4	2	4	1	5	2

Քաջատուփին. — Որովհետև (ա) ը կրդ կարգի առաջին գիրն է, (ռ) ճրդ կարգի ճրդ գիրն, (ւ) ճրդ կարգի ճրդ գիրն է, և այլն:

Այս բանալին օրինակ մ'է, երկու ընկերք պարտին իրենց պատրաստելիք բանալին մէջ կարգերը և կամ գրերը տեղափոխել, անկասկած լինելով թէ իրեցմէ զատ ուրիշ մը չպիտի կարենայ հասկնալ. իսկ եթէ ընկեր մը անուշադրութեամբ իր բանալին կորսնցնէ, անմիջապէս բնկերովը իմացնելով ուրիշ բանալի մը պատրաստելու հն կարգերն ու գրերը տեղափոխեալ, որպէս զի, յետ այնօրիկ գրելիք նամակներն ալ ըստ առաջնոյն մինակ իրենք հասկնան:

Մուրացիկ մը, որ իւր արուեստին մէջ շատ ճարպիկ էր, հարուստ կծծիի մը կը մօտենայ, ողորմութիւն ուզելու համար.

— Ողորմեցէ՛ք, տէր իմ, կըսէ, այնպիսի աղքատի մը, որ աշխարհի չորս մասերը պտտած է, և մինչև իսկ աւելի հեռուն գացած է.

— Աւելի հեռուն մի՛. ո՛ւր կընայ ըլլալ.

— Դժոխք անդամ գացի.

— Դժոխք, կը կրկնէ կծծին, կը փափաքէի գիտնալ թէ ի՞նչ տեսար հոն,

— Հոն տեսայ անգութ հարուստներ, անոր ասոր ըստակին վրայ նստելով հարստացող սառափներ, անխիղճ վաշխառուներ, կծծի ունեւորներ.

— Ըսել է որ նստելու տեղ չի կայ.

— Ոչ պարոն, թիկնաթու մը պարապ տեսայ, որ ձեզի կ'սպասեր.

ԶՈՒՄՐ ՃԱԼԻՔ

ԵՐԿՈՒ ԱԿՆՑԻՔ

Ի ՃԱՇԱՐԱՆՆ ԱՅՆԱԼԸԻ

(Դարանակելի)

— Ծօ՛, մընչուկ, պիղ սանա տէտիւք քի հոռումճատան մուխուֆ տէկիւլիք, տօղրու իֆատէ էթսէօնէ:

— Ծտ'նիւմ, սօյլէտիք իսթէ, հէփսի երումի կռուս:

— Տէ՛ր, մի՛ դարձուցաներ զերեսս քոյ յինէն, զէօրէ հըմայէկս մեղքը տի մանիւմ վէ դժօխոց տրժանանամ: Կօղմօղ պէ՛կ, աս կաթնավերները էնճամուլ քէլամ մեր քնթէն կու խուռնդտն տէյէ էսրար կանիւմ իսէ տը՛րամմանքըդ ա՛սլա սէմմ ու իթիպար չիս աներ, տեսա՞ր մի կերած ապիւրը, քուսան զրուչէն դուռ կու բանայ:

— Էֆէ՛նտըմ կուզէ նը քառսունէն բանայ, ո՞վ տի տայ ուր ով առնէ, ասօր ալ խալթ է արեր՝ վաղն ալ, պիր թամամ չիտի տանք ա՛, հէլպէթտէ բազարլըն տ'անինք վէ պօչէն տի կյրինք: Էյ, ծօ մընչուկ, օյաճաղընը սէօլէ:

— Օլածաղի օլմայածաղի եօգ, պուռտա պիռ լադիւտի երումի կռուս:

— Ի՛նչ խալթ կանիս ծօ՛, հիսապնտա սէհֆիլյաթ. վար:

— Եօգ, պուրտա ֆիյաթ պիռ տիր, բազարլըդ օլմազ:

— Ֆիյաթ տէմէյօրում, հիսապնտա կալաթ վար:

— Օյլէ եա՛, պուրտսը կալաթա տըր, բազարլիք օլմազ:

— Վայ ճիտդ տակդ մուռայ, կու հայրիս մի աղա, մենք կալաթ կասինք ան կալաթա կու հասկնայ, պահ մի առաջ Թիւրքճէն բարով թէլէֆֆիւզ կանէր, հըմայէկս չի հասկնալու կու զարնէ:

— Ճիվերսի վար, կուղի հասկնայ կուղի չհասկնայ, մըն-
չուկ, սէնին հիսապնտա եաննըլըգ վար:

— Նիօցին . պիր հառլամա տէօռթ կուռուս, իքի էքսի-
լի սէքիզ զուռուս, պիր սթօֆաթօ իւց կուռուս . . .

— Հա'հ, կօյնէ', կօյնէ', կէօրտին մի, պիզ սօթօֆա-
թօս եէմէկի ետի'ւք մի .

— Եօգ սօթօֆաթօս, ըսթօֆաթօ, եանի գիզարթմալի .

— Խա'յըր էֆէնտըմ, պիզ դզարթմալը եօհնի եէմէ-
տիւք :

— Գայմէնի, նա'սին լագիուտի աննատածայիզ :

— Էֆէնտըմ, սատանութաննուս տէրէճէն կու տեսնա'ս,
եէմէքներուն անիւնը պիլէ փոխեր ին ուր՝ նազլու ծա-
խին , աս ի՜շ տուպառաճի բաներ եին:

— Ըմպէս է, անճախ, համբերութիւն պէտք է :

— Բայց ասեմ և ոչ առնիմ: Էֆէնտըմ, համբերութիւն
ըսածդ ալ տէրէճէ մի ունի . թալուս բազարըլի բաչապը-
եքխին լօգմանթան վատժուն բարայով - պայվականապէս
էրկու չէչիտ եէմէք ուտելէս սըղըա՝ մարդը թէվազուեօլ
թէշէքքիւր մին ալ պէյան կանէ վէ բէշտէմալին պօչը կու-
տայ ուր՝ քինթս բերանս սըբիմ: Է աս արին բերան մար-
դոց լօգմանթան ալ էրկու չէչիտ կերանք. թապախը քառ-
սուն բարայէն դիր՝ չորս կընէ , չորս խատէֆ գինին ալ
տասնական բարայէն քառսուն բարայ՝ եղաւ հինգ, քառ-
սուն բարայի ալ հաց կերանք՝ ճէման եէքին վեցնոց. մէ-
ծիտիյէին վրան թող բերէ առնէ:

— Մընչուկ, 14 դրուշ կէթիւր, մէթտիյէի ա'լ:

— Նա'սիլ օն տէօռթ, եիրմի կուռուս օլաճագ, պուրտա
բազարլիք եօգ տէտիք:

— Կօզմօզ պէկ, հըմայէկս սա իսկէմին դիւլուն տի զար-
նիմ, օլան սէն պիզի մայթապա՞ մը չըդտուն, իքի թապագ
եէմէք իշին նէ՞ հիսապլա եիրմի իստէեօրսըն:

— Պրէ դարտաս, պիր հասլամա 4 կռուս, իքի էքսիլի 8 կռուս, պիր գիզարթմա 3 կռուս, տէօրթ սառնայ 4 կռուս, իքի բարցա էքմէք 1 կռուուս, հէփսի 20 կռուուս:

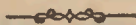
— Եւ ողորմեա քոյ արարածոյ և ինձ բազմամեղիս, վէսէլամ. տեսա՞ր մի աղա, ըրաւ չըրաւ՝ դարաճումէին եէքիւնը քսանի պալիդ արու:

— Միամիտ եզիր, էֆէնարմ, կուզէ՞ նը՝ 40ի պալիդ անէ, ո՞վ տի տայ ուր ով առնէ:

Սպասաւորը համոզուելով որ պահանջեալ գումարը չպիտի կարենայ դանձել, դնաց վերատեսչին խմացուց:

— Կօղմօզ պէկ, զաննս առ հէրիֆները մեղ սօյդունի տի տան. անճախ, մեղաւորս ալ վեցնոցին վրայ էսրար տանիւմ վէ հապպէ մի էվէլ չի տի տամ:

Այս միջոցին վերատեսուչը ասոնց մօտենալով՝ 20 դահեկանը պահանջեց. Կօղմօզ և Տաքէս էմմիք ի դուր պրոչտելէ ետքը ներկայ դանուող մի քանի յաճախորդաց համոզմամբը քսան դահեկանը շատ գփուարաւ վճարեցին և մեկնեցան, ուխտելով ուրիշ անգամ Ղալաթիոյ կողմը չանցնել, միանգամայն որոշեցին իրենց ծանօթ հայրենակցաց յորդոր կարգալ որ եթէ օր մը Ղալաթիոյ կողմը անցնին, անզգուշութեամբ ճաշարան մը չի մտնեն, ուր վաճառուած կերակուրք թափուի բազարըի բաշապըքերին լօգմանթային կերակուրներուն չեն նմանիր:

Շուկային մէջ երկու ջրավաճառք.

— Մարգար ախպար, հիմակու տէլիխանլուներուն շատը վէրէմի՞ են ի՞նչ են, չի հասկցայ դնաց:

— Ինչո՞ւ վէրէմի ըլլան, վրանին բարի:

— Հապա ջուր խմած ատեննին հապ կը կլլեն կոր:

— Հասկցայ. անոնք ալաֆրանկայի «պֆլ» եղողները ըլլալու են, քի օր մը պիւսպիւթին հապը պիտի կըլլեն: